

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Samlenotatet sendes efterfølgende til Videnskabsudvalget

**Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning)
den 29.-30. maj 2008**

Forskningsdelen

- Punkt 4 Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforretagendet for brændselsceller og brint (FCH) side 2**
KOM(2007) 571 af 9. oktober 2007
- Vedtagelse
- Punkt 5 Kommissionens henstilling om forvaltning af intellektuel ejendom ved videnovertførsel og om et kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner side 8**
KOM(2008) 1329 af 10. april 2008
- Præsentation ved Kommissionen
- Rådsresolution
- Punkt 6 Europæiske forskningsinfrastrukturer og deres regionale dimension side 14**
KOM-dokument foreligger ikke
- Rådskonklusioner
- Punkt 7 Familievenlige forskerkarrierer: imod en integreret model side 18**
KOM-dokument foreligger ikke
- Rådskonklusioner
- Punkt 8 ”Ljubljana-processen” – imod realiseringen af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) side 21**
KOM-dokument foreligger ikke
- Udveksling af synspunkter
- Rådskonklusioner

9. maj 2008

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40

1260 København K

Telefon 3544 6200

Telefax 3544 6201

E-post fi@fi.dk

Netsted www.fi.dk

CVR-nr. 1991 8440

Sagsnr. 08-033865

Dok nr. 559422

Side 1/1

Punkt 4: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH)
KOM(2007) 571 af 9. oktober 2007
- Vedtagelse

Revideret udgave af samlenotat forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. februar 2008. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og offentlig forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række strategiske forskningsområder.

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Rådet vedtog i december 2007 forordninger til oprettelse af de første fire initiativer (IMI, ARTEMIS, Clean Sky og ENIAC) og forventes på mødet den 29.-30. maj 2008 at kunne vedtage det foreliggende forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for brændselsceller og brint.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/2

Teknologiinitiativet for brændselsceller og brint vil øge synergieffekten mellem grundforskning og industriens anvendelsesorienterede forskning, udvikling og demonstrationsprojekter. Initiativet er baseret på arbejdet i Den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller. Formålet er at levere stabil brint- og brændselscelleteknologi helt frem til kommercielt afsæt samt at reducere tiden til markedsintroduktion med 2 til 5 år.

Det samlede budget for fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH-fællesforetagendet) frem til og med 2017 forventes at være mindst 940 mio. euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med 470 mio. euro fra budgetmidlerne hørende til særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram.

Danmark forventes at stå stærkt i forhold til FCH-aktiviteterne, da Danmark har flere stærke forskningsmiljøer og virksomheder inden for brændselsceller og brint.

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling. En del af indsatsen i 7. rammeprograms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'er.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en ny måde at give europæisk industri indflydelse på indholdet af udbuddene i EU's forskningsprogrammer med henblik på offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang forskningsmiljøerne, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industrikonsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af en strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge et arbejdsprogram for det pågældende forsknings-

område, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man vil foreslå JTI'ere inden for seks områder. Rådet vedtog i december 2007 forordninger til oprettelse af de første fire initiativer (IMI, ARTEMIS, Clean Sky og ENIAC). Kommissionens femte forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for brændselsceller og brint nåede Rådet til enighed (generel indstilling) om på mødet den 25. februar 2007. Forslaget forventes endelig vedtaget på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008. Det foreløbigt sidste fælles teknologiinitiativ om global miljø- og sikkerhedsovervågning, GMES, forventes at blive fremlagt i slutningen af 2008, muligvis først i begyndelsen af 2009.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/3

Teknologiinitiativet for brændselsceller og brint vil øge synergieffekten mellem grundforskning og industriens anvendelsesorienterede forskning, udvikling og demonstrationsprojekter, baseret på arbejdet fra den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller (med dansk deltagelse fra virksomheder og den offentlige forskning). Formålet er at levere stabil brændselscelle- og brintteknologi helt frem til kommercielt afsæt samt at reducere tiden for markedsintroduktion med 2 til 5 år.

Der er blandt relevante private og offentlige aktører etableret et dansk partnerskab for deltagelse i den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller.

Det samlede budget for FCH-fællesforetagendet for den tiårige periode til og med 2017 forventes at være mindst 940 mio. euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med maksimalt 470 mio. euro fra budgetmidlerne hørende til særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram. Industriens ressourcetilskud skal minimum modsvare Fællesskabets bidrag.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsats for såvel europæiske, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk

indsats om brændselsceller og brint. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsatser øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de europæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vedrørende FCH-fællesforetagendet sigter mod at styrke EU's position på brændselscelle- og brintområdet. Japan og Nordamerika estimeres på nuværende tidspunkt eksempelvis at være 5 år foran EU i demonstration af brændselscellekøretøjer. FCH skal bidrage til, at dette skel mindskes ved blandt andet at samle Europas mange spredte forskningsmiljøer i stærke partnerskaber med industrien og med tætte bånd til offentlige myndigheder. Specielt Europas mange små og mellemstore virksomheder forventes at spille en afgørende rolle.

Oprettelse

FCH-fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber med udgangen af 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Det overordnede mål for FCH-fællesforetagendet er blandt andet at bidrage til gennemførelsen af EU's 7. rammeprogram ved at fremme en samlet indsats for forskning, udvikling og demonstration, der kan eliminere markedsfejl og muliggøre hurtigere markedsintroduktion af brændselscelle- og brintteknologier. Et andet mål er at fremme offentlige og private investeringer i disse teknologier i medlemslandene og i associerede lande.

Medlemmer og organisering

Det foreslås, at FCH-fællesforetagendet stiftes af Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, og af en industrigruppe etableret som en international non-profit sammenslutning, som repræsenterer den europæiske industris interesser. Industrigruppen vil være åben for nye medlemmer, såfremt disse er aktive på området i Europa og forpligter sig til at bidrage til FCH-fællesforetagendets målsætninger og ressourcer.

Der åbnes endvidere for, at en gruppe bestående af forskningsorganisationer og universiteter kan indgå som medlem af FCH-fællesforetagendet. Forskningsgruppen er åben for nye medlemmer fra medlemslande, associerede lande eller kandidatlande.

FCH-fællesforetagendet ledes af en bestyrelse og en ledende direktør assisteret af et sekretariat. Bestyrelsen vil bestå af seks medlemmer fra industrigruppen og seks medlemmer udpeget af Kommissionen. Fællesskabet har vetoret i bestyrelsens beslutninger om blandt andet anvendelsen af Fællesskabets finansielle bidrag, principperne for vurdering af ikke-finansielle ydelser og spørgsmålet om sammenhængen mellem fællesforetagendets flerårige planer for forskningsaktiviteter og 7. rammeprogram.

Såfremt der etableres en gruppe af forskningsorganisationer mv., kan denne få overdraget en af Kommissionens seks bestyrelsesposter. Sekretariatet vil være ansvarlig for den daglige ledelse, herunder processen med forslagsindkaldelser, evaluering, administration af tilskud osv. Af rådgivende organer etableres en medlemsstatsgruppe på højt niveau samt en videnskabelig komité. Medlemsstatsgruppen skal høres i forbindelse med udarbejdelsen af de flerårige planer for fællesforetagendets forskningsaktiviteter.

Finansiering og projektstøtte

Fællesskabet vil bidrage med maksimalt 470 mio. euro for en tiårig periode til og med 2017. Dette beløb plus eventuelle andre offentlige bidrag skal minimum matches af private investeringer.

Administrationsomkostninger for FCH forventes at ligge på ca. 20 mio. euro. Omkostningerne skal fordeles med 50 % fra industrigruppen og 50 % fra de øvrige medlemmer af FCH.

FCH-fællesforetagendet skal støtte forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter på grundlag af indkaldelser af konkurrerende ansøgninger, uafhængig evaluering og indgåelse af kontrakter. Afgørelse om støtte træffes af bestyrelsen.

I særlige tilfælde kan der som hjemlet i bestemmelserne om 7. rammeprogram anvendes særlige udbud, hvis det skønnes formålstjenligt for effektivt at kunne opfylde forskningsmålsætningerne.

Rapportering og evaluering

Kommissionen skal forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig implementeringsrapport vedrørende FCH-fællesforetagendet. Endvidere skal der senest 2010 iværksættes en foreløbig evaluering.

Overensstemmelse med andre EU-politikker og mål

Den foreslåede forordning er i overensstemmelse med Fællesskabets forskningspolitikker og målsætningen om at investere 3 % af EU's BNP i forskning og udvikling i 2010, hvoraf to tredjedele skal komme fra den private sektor, jf. Det Europæiske Råds beslutning i Barcelona i 2002.

* * *

Forud for Rådsmødet den 25. februar 2008, hvor Rådet nåede frem til en generel indstilling om forslaget, fremlagde det slovenske formandskab en række reviderede tekstudgaver for blandt andet at bringe forslaget i overensstemmelse med de i december 2007 vedtagne forslag til fælles teknologiinitiativer. Fra den generelle indstilling kan særligt fremhæves:

- Det præciseres, at midlerne udbydes i åbne opslag og med uafhængige evalueringer, og at de anvendte bestemmelser for håndtering af intellektuel ejendomsret og værdisættelse af industriens ikke-finansielle bidrag vil stemme overens med de principper, der gælder for 7. rammeprogram.

- Den generelle indstilling udelader vetoret til Kommissionen på bestemte områder. Dette opvejes imidlertid med en tilføjelse om, at Kommissionen ved eventuel stemmeafgivning skal stemme samlet (Kommissionen er tildelt 6 ud af 12 stemmer i bestyrelsen, og beslutninger træffes med $\frac{3}{4}$ flertal).
- Det præciseres endvidere, at industriens medfinansiering skal matche Fællesskabets bidrag, og at industriens betaling af administrationsomkostningerne vil ske i form af ikke-finansielle bidrag. Endvidere nævnes eksplicit, at Fællesskabsinitiativet har til formål også at fremme SMV-deltagelsen og koordinering med relevante dele af 7. rammeprogram.
- Den generelle indstilling indebærer også oprettelsen af en FCH-medlemsstatsgruppe, der skal informeres og får mulighed for at udtale sig om blandt andet programmets sammenhæng med nationale programmer, projektindkaldelser og resultaterne heraf samt involveringen af SMV. Det præciseres videre, at bestyrelsens udpegning af den videnskabelige komité sker på grundlag af bl.a. forslag fra FCH-medlemsstatsgruppen.
- Endelig er efter bl.a. dansk forslag understreget, at gennemførelsen af teknologiinitiativet skal basere sig på arbejdet i Den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller.

* * *

Formandskabet har forud for Rådsmødet den 29.-30. maj 2008 fremlagt et revideret forslag, der lægger sig tæt op ad den generelle indstilling fra mødet i februar og medtager få ændringer fra den foreløbige behandling i Europa-Parlamentet. De primære ændringer omhandler behovet for langsigtet forskning og Det Fælles Forskningscenters deltagelse i FCH.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet. En udtalelse forventes at foreligge den 20. maj 2008. Udkast til betænkning af 19. februar 2008 foreligger.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen foreslår en fællesskabsfinansiering på 470 mio. euro i perioden 2007-2017. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 92 mio. kroner.

Det fælles teknologiinitiativ foreslås oprettet i en 10-årig periode med udløb 31. december 2017. Kommissionen foreslår, at bidraget fra Fællesskabet alene bliver afholdt inden for 7. rammeprogram (2007-2013) budget og dækker hele perioden frem til den 31. december 2017, inklusive perioden 2013-2017.

Der forventes ikke krav om national, statslig medfinansiering.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 8. maj 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er samlet blevet fremsendt følgende bemærkninger:

Dansk Industri (DI) bemærker, at det ikke af materialet fremgår, i hvilken udtrækning der forventes afstemninger i bestyrelsen. På det foreliggende grundlag finder DI det problematisk, at der lægges op til, at Kommissionen de facto får vortet i alle spørgsmål.

Landsorganisationen i Danmark (LO) kan støtte den foreslåede danske indstilling forud for Rådsmødet den 25. februar 2008.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 7/7

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og tilsluttede sig den generelle indstilling opnået på Rådets møde den 25. februar 2008. Regeringen kan støtte vedtagelsen af det foreliggende forslag, da det ikke indebærer væsentlige ændringer i forhold til Rådets generelle indstilling.

FCH har sammen med initiativet om innovative lægemidler (IMI) og indlejrede computersystemer (ARTEMIS) størst dansk interesse af de fem første fælles teknologiinitiativer. Danmark har flere stærke forskningsmiljøer og virksomheder inden for brændselsceller og brint.

Som i forbindelse med forhandlingerne om de første fire forslag til fælles teknologiinitiativer har Danmark også her lagt vægt på åbenhed og gennemsigtighed i FCH-fællesforetagendets virke samt reel konkurrence i de udbudte forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter. Regeringen har endvidere lagt vægt på at sikre koordinering med andre aktiviteter inden for rammeprogrammet, samt at de fælles teknologiinitiativer er åbne for nye deltagere undervejs.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt blandt medlemslandene stor opbakning til forslaget, og Rådet nåede på mødet den 25. februar 2008 frem til en generel indstilling om forslaget. Der forventes en uproblematisk vedtagelse af formandskabets reviderede tekst på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008, idet der allerede er taget højde for Europa-Parlamentets bemærkninger, som de fremgår af udkastet til betænkning.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg den 22. februar 2008 forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. februar 2008. Europaudvalget har modtaget grundnotat af 17. januar 2008 om forslaget om fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH).

Punkt 5: Kommissionens henstilling om forvaltning af intellektuel ejendom ved videnerførsel og om et kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner

KOM(2008) 1329 af 10. april 2008

- Præsentation ved Kommissionen
- Rådsresolution

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har vedtaget en henstilling vedrørende forvaltning af intellektuel ejendom ved videnerførsel. Kommissionen henstiller bl.a. til medlemsstaterne, at de støtter udviklingen af offentlige forskningsinstitutioners kapacitet og kompetence inden for videnerførsel og procedurer for håndtering af intellektuel ejendom. Henstillingen er ledsaget af et kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner bestående af principper for a) intern politik for intellektuel ejendom, b) politik for videnerførsel og c) forsknings samarbejde og kontraktforskning. Henstillingen er endvidere ledsaget af en note om god praksis hos universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner, som kan sikre bedre forvaltning af intellektuel ejendom ved videnerformidling.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 8/8

Kommissionens henstilling har givet anledning til udarbejdelse af udkast til en Rådsresolution, hvori Rådet hilser henstillingen velkommen og støtter den som et initiativ til opfølgning på grønbogen om Det Europæiske Forskningsrum. Rådsresolutionen indeholder desuden en række opfordringer til medlemslandene, til universiteter og andre offentlige forskningsorganisationer samt til Kommissionen om at bidrage til at fremme anvendelsen af det kodeks, der ledsager henstillingen. Endelig anbefaler Rådet stats- og regeringscheferne at bakke op om Rådsresolutionen på deres næste topmøde.

Det forventes, at der kan opnås enighed om Rådsresolutionen på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

2. Baggrund

Mange europæiske lande har over de seneste år oprustet deres indsats og moderniseret deres lovgivning om IPR (Intellectual Property Rights) og teknologioverførsel fra den offentlige forskning. Danmark ændrede i 2000 sin lovgivning efter den fremherskende, amerikansk inspirerede, internationale standard, hvor universiteterne – og ikke den enkelte forsker – har ejerskabet til IPR. Siden har lande som Tyskland, Finland, Norge og Østrig fulgt trop. Kun i Italien og Sverige adskiller lovgivningen sig fortsat fra denne praksis.

På den baggrund udsendte Kommissionen i april 2007 meddelelsen ”Bedre videnerformidling mellem universiteterne, forskningsinstitutioner og erhvervslivet over hele Europa”. Denne meddelelse var ledsaget af et sæt af frivillige retningslinjer for universiteter mv. for god praksis ved håndtering af IPR og indgåelse af samarbejds- og rettighedsaftaler med erhvervslivet. På initiativ af det tyske EU-formandskab opfordrede Rådet på sit møde den 25. juni 2007 Kommissionen til at videreudvikle og opgradere disse frivillige retningslinjer i form af et Europæisk IP-charter/Code of Practice.

Kommissionens foreliggende henstilling med tilhørende kodeks for universiteters og andre offentlige forskningsinstitutioners vidensoverførsel og håndtering af IPR er det første af foreløbig fem initiativer, som Kommissionen fremlægger som opfølgning på grønbogen om Det Europæiske Forskningsrum ("Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum", april 2007).

Den danske lovgivning om opfindelser og teknologioverførsel fra offentlige forskningsinstitutioner svarer i vid udstrækning til den almindelige praksis i EU. Danske forskningsinstitutioner har etableret professionelle enheder for teknologioverførsel og politikker for håndtering af opfindelser og rettigheder. Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) har gennem en årrække støttet institutionernes bestræbelser på at udvikle og professionalisere deres teknologioverførsel, ligesom man yder støtte til, at universiteterne kan dokumentere og modne tidlige opfindelser frem til et stade, hvor private investorer kan tage over. Endelig har Videnskabsministeriet sammen med institutionerne og erhvervslivets institutioner nedsat Johan Schlüter-udvalget, der via en række modelaftaler vil gøre det lettere for universiteter og virksomheder at indgå kontrakter om rettigheder og forskningssamarbejde.

RTI rådgiver om og forvalter de offentlige midler til at fremme teknologioverførsel og kommercialisering af forskningsresultater, ligesom dette råd løbende monitorerer institutionernes indsats og resultater på området. RTI er som led i sin handlingsplan "InnovationDanmark" på vej med en ny strategi for kommercialisering af forskning. RTI vil i den forbindelse følge op på Kommissionens henstilling.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionens henstilling

Kommissionen henstiller til medlemsstaterne:

- at de sikrer, at alle offentlige forskningsinstitutioner definerer vidensoverførsel som et strategisk mål,
- at de opfordrer offentlige forskningsinstitutioner til at opstille politikker og procedurer for forvaltning af intellektuel ejendom i overensstemmelse med det kodeks, som ledsager henstillingen,
- at de støtter udviklingen af offentlige forskningsinstitutioners kapacitet og kompetence inden for vidensoverførsel samt foranstaltninger, der kan øge studerendes opmærksomhed og kompetence med hensyn til intellektuel ejendom, vidensoverførsel og iværksætterier inden for især videnskab og teknologi,
- at de fremmer en bred formidling af viden skabt med offentlige midler ved at fremme åben adgang til forskningsresultater og samtidig sikrer den nødvendige beskyttelse af de hermed forbundne intellektuelle ejendomsrettigheder,
- at de samarbejder og tager skridt til at skabe større ensartethed mellem deres respektive bestemmelser vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder på en sådan måde, at tværnationalt samarbejde og vidensoverførsel inden for forskning og udvikling fremmes,

- at de anvender principperne i henstillingen som grundlag for at indføre og tilpasse nationale retningslinjer og lovgivning vedrørende offentlige forskningsinstitutioners forvaltning af intellektuel ejendom og videnovertførsel for at indgå aftaler om forskningssamarbejde med tredjelande med henblik på andre foranstaltninger, der skal fremme videnovertførsel, eller i forbindelse med nye politikker eller finansieringsordninger på området og under iagttagelse af reglerne om statsstøtte,
- at de tager skridt til at sikre den bredest mulige gennemførelse af det ledsagende kodeks - enten direkte eller gennem de regler, der fastlægges af nationale og regionale finansieringsorganer,
- at de sikrer en rimelig (lige) og retfærdig behandling af deltagere fra medlemsstaterne og fra tredjelande i internationale forskningsprojekter vedrørende ejerskab og adgang til intellektuel ejendom til gensidig gavn for alle involverede parter,
- at de udpeger et nationalt kontaktpunkt til samordning af foranstaltninger vedrørende videnovertførsel mellem offentlige forskningsinstitutioner og den private sektor og håndtering af tværnationale spørgsmål i samarbejde med tilsvarende kontaktpunkter i andre medlemsstater,
- at de anvender de retningslinier, som er opstillet i den note, der ledsager henstillingen, under hensyntagen til den nationale kontekst, og
- at de senest 15. juli 2010 og herefter hvert andet år informerer Kommissionen om foranstaltninger, som er truffet på grundlag af henstillingen, og om deres virkning.

Kommissionens henstilling er ledsaget af et kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner om forvaltning af intellektuel ejendom ved videnovertførsel. Kodekset består af tre sæt principper:

- Principperne for en intern politik for intellektuel ejendom består af et grundlæggende sæt principper, som offentlige forskningsinstitutioner bør gennemføre for effektivt at forvalte intellektuel ejendom, som de har skabt – enten selv eller i et samarbejde – i forbindelse med deres forsknings- og udviklingsaktiviteter.
- Principperne for en politik for videnovertførsel supplerer principperne ovenfor ved at fokusere mere specifikt på aktiv formidling og udnyttelse af intellektuel ejendom, uanset om denne er beskyttet.
- Principperne for forskningssamarbejde og kontraktforskning berører alle former for forskning, som udføres eller finansieres af en offentlig forskningsinstitution og af den private sektor, herunder især forskningssamarbejde (hvor alle parter udfører F&U) og kontraktforskning (hvor en privat virksomhed giver F&U i entreprise til en offentlig forskningsinstitution).

Kommissionens henstilling er endvidere ledsaget af en note om retningslinier for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner, som kan sikre bedre forvaltning af intellektuel ejendom ved videnovertførsel. Noten indeholder anbefalinger angående:

- Videnovertførsel som en strategisk mission for offentlige forskningsinstitutioner
- Politikker for forvaltning af intellektuel ejendom
- Videnovertførselskapacitet- og kompetencer
- Tværnationalt samarbejde

- Formidling af viden
- Overvågning.

Udkast til Rådsresolution

I udkastet til Rådsresolution anerkender Rådet vigtigheden af effektiv håndtering og beskyttelse af intellektuel ejendom, af fremme af videnovertførsel på tværs af Europa og af effektiv udbredelse af videnskabelige og teknologiske innovationer i Det Europæiske Forskningsrum for at maksimere den socio-økonomiske effekt af den offentlige forskningsindsats.

Rådet hilser Kommissionens henstilling velkommen og støtter den som et af de politik-initiativer, Kommissionen har iværksat som opfølgning på grønbogen ”The European Research Area: New Perspectives”.

Rådet opfordrer:

- medlemsstaterne til aktivt at støtte henstillingen og til – med fuld respekt for institutionernes autonomi – at fremme universiteters og andre offentlige forskningsorganisationers brug af det ledsagende kodeks.
- alle universiteter og andre offentlige forskningsorganisationer til at tage hensyn til indholdet i Kommissionens kodeks og til at implementere det alt efter deres særlige forhold.
- Kommissionen til at anvende principperne i henstillingen og det ledsagende kodeks i relevante EU-politikker og -instrumenter.
- medlemsstaterne og Kommissionen til sammen at etablere lette og effektive styringsinstrumenter på området, herunder bl.a. monitorering og evaluering af effekten af henstillingen og det ledsagende kodeks.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 11/11

Rådet anbefaler endelig stats- og regeringscheferne at bakke op om Rådsresolutionen på deres næste topmøde.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Da der er tale om en henstilling, vil Kommissionens anbefalinger alene være vejledende for medlemslandene. Videnskabsministeriet vurderer i øvrigt, at den danske lovgivning vedrørende opfindelser og teknologiovertførsel fra offentlige forskningsinstitutioner er i god overensstemmelse med Kommissionens anbefalinger.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har med frist den 8. maj 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der fremkom følgende bemærkninger:

Akademikernes Centralorganisation (AC) påpeger, at forskningsfriheden og muligheden for selv at bestemme, hvordan, hvornår og hvor ens egne forskningsre-

sultater skal publiceres, traditionelt har været en af de primære attraktioner ved en forskerkarriere. AC finder, at Kommissionens idéer om forøgelse af institutionernes IPR på bekostning af forskernes IPR er med til at underminere attraktionen ved en offentlig forskerkarriere. AC glæder sig derfor over, at der i dette tilfælde er tale om en henstilling fra Kommission, og opfordrer til, at regeringen fortsat lægger vægt på, at der skal være tale om frivillig koordination på området for intellektuel ejendomsret. AC finder, at den danske regering også bør tage ovenstående i betragtning, når den i EU-sammenhæng i forbindelse med Ljubljana-processen ser det som et mål at gøre fri bevægelighed for viden til "den femte frihed". Her er der efter AC's vurdering brug for en mere nuanceret tilgang til spørgsmålet om, hvordan ophavsretten til forskningsresultater skal håndteres i fremtiden.

Dansk Industri (DI) er enig i, at der skal ske en styrkelse af forskningsinstitutionernes kapacitet og kompetence inden for videnoverførsel, og i, at håndtering af intellektuel ejendomsret er et centralt aspekt heri. I denne sammenhæng finder DI det vigtigt at fastslå, at det kodeks, der opstilles, ikke skal være bindende og heller ikke skal være en forudsætning for deltagelse - herunder også for modtagelse af økonomisk støtte - i offentlige forskningsprogrammer mv.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens henstilling velkommen, idet regeringen finder, at henstillingen er et vigtigt element i realiseringen af det indre marked for viden og udviklingen af Det Europæiske Forskningsrum, hvor idéer, forskere og studerende kan færdes frit.

Det er en afgørende forudsætning for en effektiv udnyttelse af de offentlige investeringer i forskning, at den viden, der skabes, spredes til virksomheder og samfundet i øvrigt. Regeringen betragter kommercialisering og teknologioverførsel som en væsentlig del af universiteternes virke og er enig i, at der er behov for en indbyrdes tilnærmelse af medlemslandenes praksis på området for intellektuel ejendomsret, men at dette nødvendigvis må ske via frivillig koordination. Det største forbedringspotentiale må forventes at ligge hos lande, der har begrænset erfaring på området. For danske virksomheder kan det konkret gøre det lettere at indgå aftaler med offentlige forskningsinstitutioner også i disse lande.

Det er vurderingen, at danske initiativer i vid udstrækning lever op til de principper for god praksis, som Kommissionen opstiller.

Regeringen agter at støtte den fremlagte Rådsresolution.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I forbindelse med Kommissionens udarbejdelse af den foreliggende henstilling er medlemslandene blevet inddraget, ligesom Kommissionen i et vist omfang har konsulteret udvalgte europæiske interessentorganisationer. Undervejs i processen har der været en meningsudveksling mellem Kommissionen og en række medlemslande navnlig om brugen af begrebet "charter". Kommissionen har, uanset Rådets oprindelige beslutning, ønsket at forbeholde dette begreb til områder af større betydning – menneskerettighedscharter, miljøcharter osv.

Kommissionens henstilling var genstand for udveksling af synspunkter på Forskningsgruppens møde den 21. april 2008, hvor hovedindtrykket var, at der var tilfredshed med teksten.

Henstillingen gav en række lande anledning til at foreslå udarbejdelse af en Rådsresolution på området. Formandskabets udkast til Rådsresolution er efterfølgende blevet drøftet i et par omgange i Forskningsgruppen. I den forbindelse kan det særligt fremhæves, at en række lande havde indvendinger mod visse punkter i Kommissionens henstilling, hvorfor den oprindelige formulering i udkastet til Rådsresolutionen om, at Rådet ”fuldt støtter” Kommissionens henstilling, måtte ændres til ”støtter”.

Det forventes, at Rådet kan opnå enighed om en endelig tekst til Rådsresolution på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 13/13

Punkt 6: Europæiske forskningsinfrastrukturer og deres regionale dimension

KOM-dokument foreligger ikke

- Rådskonklusioner

Nyt notat.

1. Resumé

Det slovenske EU-formandskab har som opfølgning på en formandskabskonference primo marts 2008 fremlagt udkast til Rådskonklusioner om europæiske forskningsinfrastrukturers regionale dimension. I konklusionerne understreger Rådet forskningsinfrastrukturers nøglerolle i udviklingen af Det Europæiske Forskningsrum og deres betydning for globalt konkurrencedygtig forskning og innovation. Rådet anerkender behovet for øgede investeringer i forskningsinfrastrukturer og synergi mellem finansieringskilder og understreger videre, at den fortsatte planlægning af investeringer skal ske på baggrund af videnskabelig kvalitet. Endvidere anerkender Rådet behovet for kapacitetsopbygning over hele Europa.

Rådet forventes at kunne nå til enighed om Rådskonklusionerne på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

2. Baggrund

Det slovenske EU-formandskab afholdt den 5.-6. marts 2008 i Brdo, Slovenien, i samarbejde med Kommissionen, en konference om forskningsinfrastrukturers regionale dimension. Forskningsinfrastrukturer omfatter en bred vifte af avanceret udstyr, databaser, forsøgsanlæg, laboratoriefaciliteter mv. Konferencen fulgte op på a) en CREST¹-rapport fra maj 2007 om koordinering af midler fra syvende rammeprogram og strukturfondene til finansiering af forskning og udvikling og b) en meddelelse fra Kommissionen fra 2008 om konkurrencedygtige regioner gennem forskning og udvikling.

Konferencens formål var at belyse de regionale, nationale og tværregionale udfordringer og muligheder, der er forbundet med udviklingen af fælles-europæiske forskningsinfrastrukturer, samt sætte fokus på forskningsinfrastrukturers bidrag til opnåelsen af Lissabon-målene (fx betydningen for erhvervsliv, bæredygtighed og beskæftigelse).

Formandskabet har på baggrund af konferencen fremlagt udkast til Rådskonklusioner, som det forventes, at Rådet når til enighed om på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

¹ CREST er en rådgivende komité for forskning og udvikling nedsat af Rådet.

5. Formål og indhold

I udkastet til konklusioner understreger Rådet, at excellente forskningsinfrastrukturer spiller en nøglerolle i udviklingen af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) ved at fremme excellent forskning og sikre globalt konkurrencedygtig grundforskning og anvendt forskning. Det understreges videre, at forskningsinfrastrukturer bl.a. a) bidrager til en dynamisk og bæredygtig udvikling, økonomisk vækst og social velstand ved at styrke den eksisterende kapacitet til forskning og uddannelse, b) virker som drivkraft for innovation og viden som fastlagt i Lissabonstrategien og c) fremmer åben innovation og udviklingen af innovative produkter og ydelser.

Rådet anerkender en klar og stærk forpligtelse hos Kommissionen og medlemslandene til at udvikle forskningsinfrastrukturer på basis af bl.a. ESFRI's (European Strategy Forum on Research Infrastructures) og nationale køreplaner.

Rådet fremhæver betydningen af e-infrastruktur som integrerende mekanisme mellem medlemsstater, regioner og videnskabelige discipliner.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Rådet anerkender bl.a. behovet for øgede investeringer i forskningsinfrastrukturer og behovet for at kombinere alle tilgængelige, offentlige og private finansieringskilder (medlemslande, erhvervslivet, Den Europæiske Investeringsbank, strukturfondene, 7. rammeprogram for forskning og udvikling samt rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation) med henblik på at styrke forskningsinfrastrukturer. Rådet hilser i forlængelse heraf Kommissionens forberedelse af en praktisk vejledning til forskellige finansieringsmuligheder i EU velkommen.

Side 15/15

Rådet anerkender videre behovet for mere synergi mellem forsknings-, uddannelses- og samhørighedspolitikker og mellem støtte til eksisterende og nye faciliteter for at øge mulighederne for excellence i ERA.

Rådet finder endelig, at de nuværende bestræbelser på regionalt, nationalt og europæisk niveau for at styrke forskningsinfrastrukturer af europæisk interesse skal forøges og videreudvikles, og at strategisk planlægning og prioritering – på basis af videnskabelig excellence – er afgørende for gode betingelser for forskning og innovation.

Rådet anerkender, at regioner er en vigtig drivkraft for udviklingen af et videnbaseret samfund, og at der er et behov for kapacitetsopbygning over hele Europa.

Rådet opfordrer medlemslandene og regioner til fortsat at udvikle ”regionale partner faciliteter” som en god måde til at øge kapacitetsopbygning i regioner med henblik på en balanceret udvikling af ERA. Rådet opfordrer Kommissionen til at fremme denne udvikling.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 8. maj 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er samlet blevet fremsendt følgende bemærkninger:

Akademikernes Centralorganisation (AC) understreger vigtigheden af, at europæiske investeringer i forskningsinfrastruktur ikke kun sker i meget store centrale forskningsanlæg, men at midlerne også kommer regionale og nationale forskningsinstitutioner og dermed de lokale forskningsmiljøer til gode. Excellence i europæisk forskning handler også om, at forskningsinfrastrukturen i bredden og lokalt set har et niveau, der giver grundlag for banebrydende forskning.

AC finder videre den i Rådskonklusionerne nævnte forenklings- og informationsindsats bl.a. i form af en praktisk guide til at søge EU-støtte på tværs af de forskellige programmer positive. AC opfordrer dog også til, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen arbejder for at sikre synergi mellem den danske forskningsinvesteringsstrategi og de europæiske støttemuligheder og investeringsprogrammer.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 16/16

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Adgang til den mest avancerede forskningsinfrastruktur udgør en stadig vigtigere forudsætning for videnskabelige og teknologiske landvindinger og for uddannelsen af nye forskere. Forskningsinfrastrukturer i verdensklasse har en stor tiltrækningskraft på verdens førende forskere og de bedste talenter.

Opbygningen af fælles-europæiske forskningsinfrastrukturer er afgørende for at skabe globalt konkurrencedygtig forskning i forhold til blandt andet Japan og USA og de nye teknologiske magtcentre som fx Kina og Indien. Der foregår i disse år en forældelse af eksisterende større forskningsinfrastruktur i EU, og der er opstået et betydeligt efterslæb i investeringer i den mest avancerede infrastruktur.

Med oprettelsen af ESFRI og udarbejdelsen af den første europæiske køreplan for forskningsinfrastruktur er der taget et første vigtigt skridt i retningen af et bedre europæisk samarbejde om planlægningen og realiseringen af storskalaprojekter. Der bør i EU snarest følges op med en plan om gennemførelsen af konkrete europæiske storskalaprojekter.

Forskningsinfrastrukturer af fælles-europæisk interesse skal styrkes og videreudvikles i det europæiske forskningssamarbejde med videnskabelig excellence som bærende princip for den fortsatte prioritering.

Parallelt med den europæiske opbygning er det vigtigt, at der sker en regional/national opbygning. Nationalt er der således afsat midler til en større pulje til investeringer i forskningsinfrastruktur, herunder dansk deltagelse i fælles-europæiske projekter.

Endelig bør medlemslandene arbejde for at udvikle nationale handlingsplaner og strategier, så der sikres en bedre koordinering, strategisk planlægning og prioritering på såvel nationalt som europæisk plan.

Regeringen agter at støtte de fremlagte Rådskonklusioner.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet har fremlagt udkast til Rådskonklusioner. Det forventes, at Rådet vil nå til enighed om det foreliggende udkast på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

De foreløbige drøftelser har båret præg af, at en række, primært nye, medlemslande ønsker en formulering om en velbalanceret geografisk fordeling af forskningsinfrastrukturer i Europa som overordnet princip. Heroverfor står en række gamle medlemslande, herunder Danmark, der taler for den nuværende formulering om behov for kapacitetsopbygning i Europa og excellence som overordnet princip.

Andre forslag til nye formuleringer har understreget forskningsinfrastrukturens betydning for grundforskning samt vigtigheden af e-infrastruktur.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**Punkt 7: Familievenlige forskerkarrierer: imod en integreret model
KOM-dokument foreligger ikke**

- Rådskonklusioner

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabet har udarbejdet udkast til Rådskonklusioner om familievenlige forskerkarrierer. Rådskonklusionerne er resultatet af en række initiativer, der er blevet taget på området, bl.a. en international konference afholdt af det slovenske formandskab. I Rådskonklusionerne opfordrer Rådet bl.a. Kommissionen og medlemsstaterne til at fremme kvinders og mænds interesse i at blive forskere ved at fjerne hindringer og skabe mere attraktive og fleksible arbejdsbetingelser. Rådet opfordrer også Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en integreret model for forskerkarrierer, der sikrer familievenlige forhold for forskere.

Rådet forventes at nå til enighed om Rådskonklusionerne på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 18/18

2. Baggrund

Rådskonklusionerne om familievenlige forskerkarrierer følger i forlængelse af de initiativer, der er blevet taget på området på det seneste. Formandskabet holdt en international konference om familievenlige forskerkarrierer den 8. februar 2008 i Brdo, Slovenien, hvor der blev fremlagt en række nyere data om kvinders deltagelse i europæisk forskning. Konklusionen er, at skønt flere kvinder end mænd starter på en universitetsuddannelse, sker der et langt større frafald blandt de kvindelige forskere end blandt deres mandlige kolleger. Kommissionen har endvidere i 2008 lanceret rapporten "Mapping the Maze: Getting more women to the top in research", der identificerer en række forhold, som samlet set medfører, at andelen af kvinder i forskning ikke stiger – eller stiger meget langsomt. Der har derfor vist sig behov for at gøre rammerne for forskningskarrierer mere familievenlige.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

I udkastet til Rådskonklusioner anerkender Rådet de tiltag og politikker, som allerede er iværksat af medlemsstaterne og Kommissionen vedrørende støtte til forskning udført af kvinder.

Rådet understreger dels behovet for en styrkelse af kvinders rolle ved at fremme deres repræsentation i besluttede organer og i forbindelse med udnævnelser på højt niveau, dels vigtigheden af at udvikle bedre betingelser for et balanceret arbejds- og familieliv.

Rådet opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at identificere og overvinde tilbageværende finansielle, administrative, kulturelle og mobilitetsrelaterede hindringer og til at skabe mere attraktive og fleksible arbejdsbetingelser på det videnskabelige område, hvilket vil stimulere kvinder og mænds interesse i at forfølge en forskerkarriere.

Rådet noterer sig Kommissionens meddelelse ”Better Careers and more mobility: a European Partnership for researchers”.

Rådet anerkender Helsinki-gruppens bidrag til korrektion af kønsbalancen på det videnskabelige område og opfordrer medlemsstaterne til at udveksle ”best practice” vedrørende fremme af kvinders repræsentation i forbindelse med poster på højt niveau samt til at udvikle model-initiativer, som kan bidrage til at skabe balance mellem arbejds- og familieliv.

Rådet opfordrer Kommissionen til at fortsætte og intensivere sine bestræbelser for at fremme kvinders rolle i videnskab og teknologi ved at sikre en effektiv ligestilling i forbindelse med gennemførelsen af EU’s forskningsprogrammer.

Rådet anerkender behovet for yderligere at fremme gennemsigtighed i projektf finansiering og karriereudvikling for at tackle enhver kønsdiskrimination.

Rådet opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at fremme de principper, som er angivet i det europæiske charter for forskere og adfærdskodekset for ansættelse af forskere.

Rådet bekræfter på ny, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne burde gøre en større indsats for at udvikle et omfattende sæt af indikatorer, relevant statistik og sammenlignelige data for også at støtte konkrete foranstaltninger til at fremme og udvikle bedre betingelser for et balanceret arbejds- og familieliv.

Rådet opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en integreret model for forskerkarrierer baseret på et passende ”policy-mix”, der sikrer familievenlige forhold for forskere.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har med frist den 8. maj 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der fremkom følgende bemærkninger:

Akademikernes Centralorganisation (AC) påpeger, at for at få unge dygtige (kvindelige) forskere til at vælge en forskerkarriere (i det offentlige) frem for en anden karrierevej på arbejdsmarkedet, må der være noget, der gør det attraktivt. AC bemærker, at lønningerne i de offentlige forskningsinstitutioner ikke kan konkurrere med lønnen i den private sektor, hvorfor det skal være andre dele af ansættelsesvilkårene, som skal være attraktive.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter udkastet til Rådskonklusioner, idet regeringen finder, at der bør være særlig opmærksomhed på at tiltrække og fastholde kvinder i en forskerkarriere, og at initiativer, der sikrer, at flere højt kvalificerede kvinder (herunder yngre, kvindelige forskningsledere) vælger en forskerkarriere og forbliver i forskerkarrierer, skal understøttes.

Regeringen finder endvidere, at valget af en forskerkarriere skal gøres attraktivt for såvel kvinder som mænd, og en forskerkarriere skal rumme en god balance mellem arbejds- og familieliv for både mænd og kvinder og ikke kun betragtes som en kvindeproblematik.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 20/20

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabets udkast til Rådskonklusioner har været behandlet i Forskningsgruppen i nogle omgange. Der har været en generel opbakning til teksten, dog med visse præciseringer og tilføjelser.

Det forventes, at Rådet kan nå til enighed om en endelig tekst til Rådskonklusioner på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 8: ”Ljubljana-processen” – imod realiseringen af Det Europæiske Forskningsrum (ERA)

KOM-dokument foreligger ikke

- Udveksling af synspunkter
- Rådskonklusioner

Nyt notat.

1. Resumé

På baggrund af det uformelle Rådsmøde den 15.-16. april 2008 (forskningsdelen) har formandskabet udarbejdet udkast til konklusioner om Det Europæiske Forskningsrum (ERA). Udkastet til konklusioner omhandler igangsættelsen af den såkaldte ”Ljubljana-proces”, der har til formål at fastlægge en vision for Det Europæiske Forskningsrum samt principper for styringen og organiseringen heraf. Udkastet skal ses i lyset af Kommissionens grønbog ”Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum”, april 2007, og flere drøftelser i Rådet i løbet af 2007 om videreudviklingen af det europæiske forskningssamarbejde.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Rådet forventes at nå til enighed om Rådskonklusionerne på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

Side 21/21

2. Baggrund

Der afholdtes uformelt Rådsmøde den 15.-16. april 2008 i Brdo, Slovenien. Under forskningsdelen var to emner genstand for drøftelse, henholdsvis en vision for Det Europæiske Forskningsrum (ERA) og bedre organisering og styring af ERA. På baggrund af Rådets drøftelse har formandskabet udarbejdet et udkast til konklusioner med henblik på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

ERA blev lanceret i januar 2000 som et nyt grundlag for det europæiske forskningssamarbejde med det formål at skabe en højere grad af koordinering og integration af nationale forsknings- og innovationsaktiviteter. Lissabon-traktaten præciserer, at målet om at styrke Unionens videnskabelige og tekniske grundlag skal nås ved gennemførelse af et europæisk forskningsrum med fri bevægelighed for forskere og viden, og traktaten indebærer et forbedret grundlag for at koordinere forskningssamarbejdet i Europa.

I grønbogen ”Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum” (KOM(2007) 161) fra april 2007 tog Kommissionen ERA op til fornyet overvejelse. Kommissionen gennemførte i sommeren 2007 en åben høring over grønbogen, som også blev drøftet på flere Rådsmøder i 2007.

Efter en national høring af relevante interessenter og forelæggelse for Folketinget forud for Rådsmødet den 22.-23. november 2007 afgav regeringen et positionspapir til Kommissionen med danske synspunkter på grønbogens indhold.

Kommissionen har tilkendegivet, at foreløbig fem forslag til et forbedret europæisk forskningssamarbejde fremlægges på baggrund af grønbogen. Der er tale om initiativer vedrørende forskermobilitet, rammer for etablering af forskningsinfrastruktur, anbefalinger om intellektuel ejendom, fælles programmer og internationalt samarbejde om forskning og udvikling. Kun Kommissionens henstilling om

forvaltning af intellektuel ejendom ved videnoverførsel og et kodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner er pt. fremlagt (se notatets punkt 5).

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet anerkender, at Europa skal udvikle en fælles vision for og effektiv styring og organisering af ERA.

Rådet hilser medlemslandenes, de associerede landes og Kommissionens velvilje til at dele ansvaret for etableringen af fremtidens ERA med behørig respekt for EU-institutionernes roller og prerogativ samt subsidiaritetsprincippet velkommen.

Rådet støtter igangsættelsen af ”Ljubljana-processen” rettet mod øget styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA, som udvikles i fællesskab mellem medlemslandene og Kommissionen og med bred støtte fra interessenter og borgere.

Rådet finder, at den langsigtede vision for ERA skal baseres på Lissabonmålsætningen om at gøre Europa til en førende videnøkonomi og -samfund baseret på de tre sider af videntrekanten (forskning, innovation og uddannelse). Visionen bør blandt andet indeholde følgende elementer:

- fri bevægelighed for viden (”den femte frihed”) med fremragende uddannelsesmuligheder og attraktive karriereudsigter for forskere,
- moderne universiteter og forskningsinstitutioner med globalt konkurrencedygtige spydspidser og netværk, der udfører excellent forskning og udvikling,
- optimale forhold for offentlige og private aktører, herunder SMV’er, med henblik på a) investeringer i forskning og udnyttelsen af forskningsresultater, b) adgang til forskningsinfrastruktur i verdensklasse, c) deltagelse i åbne og koordinerede forskningsprogrammer, d) videndeling og -udnyttelse på tværs af sektorer og landegrænser og e) samarbejde med partnere uden for Europa,
- løsning af store samfundsmæssige udfordringer via forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Rådet understreger behovet for at understøtte en første vision inden udgangen af 2008 for hurtigt at kunne fokusere politikker og initiativer på dens realisering og efterfølgende løbende diskutere, opdatere og uddybe visionen som led i diskussionen af styring og organisering af ERA.

Rådet opfordrer medlemslandene og Kommissionen til at forbedre styring og organisering for at udvikle ERA og skabe sammenhæng til andre politikområder, såsom uddannelse, innovation og samhørighed.

Rådet finder, at organisering og styring af ERA bør indeholde følgende principper:

- Det er en del af Lissabon-partnerskabet for vækst og beskæftigelse og tæt forbundet med uddannelse, innovation og andre relevante politikområder.
- Det involverer alle medlemslande, associerede lande og interessenter.
- Det sigter imod realiseringen af den fælles vision for ERA. Til dette formål skal etableres indikatorer og evalueringskriterier i fællesskab mellem Kommissionen og medlemslandene.
- Det baseres på et langsigtet partnerskab mellem medlemslandene, associerede lande og Kommissionen. I den tidlige planlægning, gennemførelse og evaluering af ERA-initiativer skal partnerskabet modtage retningslinier fra det politiske niveau.
- Det undgår kompleksitet og fremmer sammenhæng og effektivitet i udviklingen af ERA.

I forlængelse af Det Europæiske Råd i marts 2008 opfordrer Rådet medlemslandene og Kommissionen til at gøre brug af den åbne koordinationsmetode til at fremme multilateral overvågning med udgangspunkt i ERA-dimensionen i de nationale reformprogrammer, gensidig læring og evaluering.

Rådet støtter, at udviklingen af organisering og styring af ERA skal følge følgende retningslinier:

- Med henblik på at forberede Rådskonklusioner skal ministrene på uformelle Rådsmøder tage fat på specifikke løsninger og langsigtede sigtelinier for ERA.
- CREST² er en vigtig platform og skal forstærke sin rådgivende rolle i den åbne koordinationsmetode med henblik på at støtte Kommissionen og Rådet i forberedelsen og evalueringen af initiativer om ERA.
- Lande, der er associerede til rammeprogrammet, skal knyttes til diskussionen af organiseringen og styringen af ERA.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har med frist den 8. maj 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der fremkom følgende bemærkninger:

Ifølge Akademikernes Centralorganisation (AC) fremhæver Kommissionen øget mobilitet som en afgørende forudsætning for at øge attraktiviteten ved offentlige forskerkarrierer og udvekslingen af viden, hvilket AC er helt enig i, men det har i

² CREST er en rådgivende komité for forskning og udvikling nedsat af Rådet.

praksis været svært at skabe gennemslagskraft for disse tanker på nationalt plan og skabe rammerne for det, fx i form af konkrete ordninger med jobmobilitet og orlov. Her må den danske regering i højere grad medvirke til at realisere de gode intentioner. Øget international mobilitet bliver mere attraktivt for forskerne, hvis grundlaget er gode og stabile arbejdsvilkår i hjemlandet og en fast arbejdsplads at vende tilbage til. Se i øvrigt AC's bemærkninger til punktet om intellektuel op-havsret.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser den fortsatte debat om videreudviklingen af ERA velkommen.

Skal Europa blive et førende vidensamfund og indfri målsætningerne i Lissabonstrategien om at kunne møde fremtidige udfordringer skabt af en stadig mere globaliseret økonomi, må der skabes bedre rammer for globalt konkurrencedygtig forskning og udvikling. Europa er allerede nået langt i forskningssamarbejdet, men skal nå endnu længere.

En dansk hovedprioritet er udviklingen af et europæisk forskningsrum, hvor viden, ideer, forskere og studerende kan færdes frit. Målet er at gøre fri bevægelighed for viden til ”den femte frihed” og etablere et indre marked for viden, der skaber muligheder og fjerner barrierer for skabelsen og anvendelsen af viden og dermed indfrielsen af Lissabonstrategien.

Regeringen finder, at princippet om fri bevægelse for viden i EU er et godt udgangspunkt for en nyvurdering af, hvorledes de europæiske bestræbelser på at udnytte viden til styrkelse af konkurrenceevnen kan intensiveres.

Et europæisk forskningsrum med fri bevægelighed for viden vil blive styrket af stigende investeringer i menneskelige ressourcer, universiteter og forskningsinfrastrukturer – både på nationalt og europæisk plan. Regeringen finder, at arbejdet med en omlægning af EU's budget skal fremskyndes med henblik på, at der kan anvendes flere midler på fremadrettede prioriteter som forskning, uddannelse og innovation. Der bør ligeledes arbejdes på at udvikle mekanismer, der kan stimulere til øgede private investeringer i forskning og udviklingsarbejde.

Regeringen støtter, at en vision for udviklingen af Det Fælles Forskningsrum bygger på en sammenhængende tilgang til de tre sider af videntrekanten (uddannelse, forskning og innovation).

Regeringen hilser formandskabets initiativ til drøftelse af organisering og styring af ERA velkommen. Der bør arbejdes på at tilvejebringe en nærmere afklaring af ”Ljubljana-processen”, herunder klarhed om det nærmere indhold og milepæle. Regeringen vil i de kommende drøftelser arbejde for at fastholde en simpel og effektiv struktur for organisering og styring af ERA og finder, at drøftelsen af, hvordan forskningssamarbejdet skal videreudvikles, bør ske i tæt sammenhæng med Lissabon-processen.

Regeringen agter at støtte de fremlagte Rådskonklusioner.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabets udkast til Rådskonklusioner har været behandlet i Forskningsgruppen i nogle omgange. Der er generelt bred opbakning til indholdet af de foreliggende Rådskonklusioner.

Drøftelserne har givet anledning til en række præciseringer og tilføjelser til teksten. Det kan nævnes, at flere medlemslande har ønsket at understrege CREST's rådgivende rolle. Det er endvidere præciseret, at CREST er en af flere kilder til forberedelsen af drøftelserne i Rådet. Endelig er det nu præciseret, at der ved udgangen af 2008 skal foreligge en første udgave af den fælles vision for ERA.

Rådet forventes at nå til enighed om udkastet på Rådsmødet den 29.-30. maj 2008.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens grønbog "*Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum*" har senest været forelagt på møde den 16. november 2007 i Statsministeriet for Folketingets partier forud for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 22.-23. november 2007.